

El ministre Moratinos reobre la polèmica sobre la llengua

D'ençà que el ministre d'Afers Estrangers del Govern espanyol, Miguel Ángel Moratinos, va fer pública la seva decisió de sol·licitar el canvi del règim lingüístic de la UE per incloure-hi el gallec, el basc, el català i (per a sorpresa de tothom) el valencià, s'ha reobert una polèmica que semblava en via de superació. Les reaccions en un sentit o en un altre no s'han fet esperar, i així, mentre que eis sectors iigats ai PP i ai "biaverisme" han aplaudit la mesura, els qui defensen les tesis de la universitat i de la lingüística internacional han demanat al PSOE una rectificació. A les reaccions diverses que ha tingut l'anunci han seguit diverses possibles solucions, entre les quals sembla prendre força l'opció de la doble denominació valencià-català –o català-valencià–

(per a més informació vegeu EL TEMPS, número 1.038, pàgines 20, 21).

Entre aquestes reaccions, cal destacar la carta que adjuntem a continuació, adreçada al president del Govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, pels representants de les tres institucions culturals més significatives del Països Catalans: Acció Cultural del País Valencià, Obra Cultural Balear i Òmnium Cultural.

Carta **oberta** a l'excel·lentíssim president del Govern espanyol, senyor José Luis Rodríguez Zapatero

El dia 13 de setembre, el ministre d'Afers Estrangers del vostre Govern, senyor Moratinos, feia pública la carta oficial adreçada a les més altes instàncies de la Unió Europea en què les informava "del desig del Govern espanyol que en el curs de la corresponent reforma [...] es reconegui l'estatut de llengües oficials" a les "llengües oficials a Espanya i àmpliament utilitzades per una part important de la població".

La mesura, de què us felicitem ben sincerament perquè és un intent ambiciós de reconeixement igualitari de les llengües, conté, tanmateix, un punt que la invalida i que, al nostre parer, fins i tot podria desactivar-ne tota possibilitat d'èxit. La carta esmentava literalment "el català, el valencià, el gallec i el basc" com les "llengües per a les quals es demana l'oficialitat a la Unió Europea. És a dir, el senyor Moratinos presentava català i valencià com si fossin dos idiomes diferents.

D'entrada, ja cal lamentar que tot un Ministeri d'Afers Estrangers ignori –o potser vulgui ignorar– que es tracta de la mateixa llengua, encara que hagi estat recollida amb dues denominacions oficials en els respectius estatuts d'autonomia. I ací no podem deixar que ens asalti el primer dubte. Una doble denominació no hauria d'estranyar gens el Ministeri d'Afers Estrangers, perquè la llengua oficial de l'estat només pot rebre el nom de *castellà* segons la màxima norma legal: la Constitució de 1978 (art. 3.1). En canvi, en els tractats europeus, la llengua del Regne d'Espanya és anomenada *espanyol*. Ara bé, això, que s'admet amb naturalitat, amb un tractament unitari i sense escarafalls d'inconstitucionalitat, per al català implica tot el contrari: una divisió.

La qüestió que se'ns planteja és: si fins ara en aquest punt el vostre Govern havia parlat sistemàticament de "català, basc i gallec", per què ara, per primera

vegada, el senyor Moratinos hi introdueix el "valencià"? Per què ho fa just al moment de demanar oficialment i per escrit la presa en consideració a la Unió Europea?

Incloure el *valencià* com a diferent del *català* implica ressuscitar la polèmica que s'atia artificialment cada volta que la nostra llengua ha de guanyar nous espais d'ús. Amb la polèmica garantida, la reivindicació de la comunitat lingüística catalana queda tocada. La iniciativa ja neix viciada i potser sentenciada. I la conseqüència és inevitable: si ni de portes endins som capaços de posar-nos d'acord, com volem que ens reconeguim a Europa? I si hi afegim una altra llengua a la nòmina, és més probable que ens diguin que no pot ser. Així, el Govern espanyol, tot complint formalment davant la Unió Europea, quedaria alliberat de la responsabilitat d'un fracàs anunciat.

El Ministeri d'Afers Estrangers i el Govern valencià, que es mostren tan

exquisidament primmirats quant als noms oficials d'algunes llengües, han de tenir present que l'equivalència de les denominacions *català* i *valencià* està plenament resolta des del 1997 i confirmada en la seva completa constitucionalitat. El Tribunal Constitucional establí en la sentència 75/1997, de 21 d'abril, que el nom *valencià* no té caràcter excoent i ratificava de manera explícita la validesa de l'ús de *llengua catalana* com a equivalent acadèmic i propi de l'àmbit científic: "*la valenciana, lengua propia de la Comunidad Valenciana, y, por ello, de su Universidad, podrá ser también denominada 'lengua catalana' en el ámbito universitario, sin que ello contradiga el Estatuto de Autonomía ni la Ley de las Cortes mencionada al principio [Llei d'ús i ensenyament del valencià]*". En conseqüència, el Tribunal Constitucional, màxim intèrpret de la Constitució, dictamina que la denominació *català* no contradiu l'Estatut d'Autonomia valencià i que aquesta és conforme al text constitucional, norma de rang superior de la qual emana i a la qual s'ha d'ajustar l'Estatut.

A més del Tribunal Constitucional i en aquest mateix sentit s'ha pronunciat reiteradament el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana. En quatre sentències dictades enguany mateix (330/2004, 393/2004, 518/2004 i 677/2004) ha dictaminat que la llicenciatura de Filologia Catalana "*avala sobradamente el conocimiento de la lengua de esa Comunidad, denominada oficialmente valenciana en su Estatuto de Autonomía, y en el ámbito académico catalana*".

Sol·licitem, per tant, al Govern espanyol que presidiu i també al Govern valencià que, en comptes de dividir el català al·legant arguments insostenibles quant a la legalitat i l'onomàstica oficial, no atemptin contra l'ordenament jurídic i es limitin a aplicar la doctrina del Tribunal Constitucional i del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana. Us demanem també que no s'atïïn polèmiques ni enfrontaments socials, que només perjudiquen l'ús de la llengua. I sol·licitem que, si aquests dos governs volen mostrar-se escrupolosa-

ment respectuosos amb l'idioma que afirmen defensar, ho facin de l'única manera creïble: començant per ells mateixos, simplement usant-lo amb normalitat. Perquè constatem que l'administració de l'estat i la de la Generalitat Valenciana són, de les instàncies oficials, les qui menys l'usen i les qui, fora de proclames identitàries i d'apel·lacions a la riquesa lingüística, menys el promouen.

“El Tribunal Constitucional dictamina que la denominació ‘català’ no contradiu l'Estatut d'Autonomia valencià i que és conforme al text constitucional”

Per resoldre aquesta situació us demanem, doncs, dues actuacions:

1. En primer lloc, que persuadeixi el Ministeri d'Afers Estrangers que adopti la mateixa posició envers la unitat de la llengua catalana i el reconeixement oficial que s'aplica al castellà, que també rep denominacions diverses. Només amb aquesta actitud respectuosa i coherent podem estar segurs que, quan el Govern que presidiu demana que altres instàncies reconeguin la nostra llengua —mesura de què us felicitem—, tindrà una mínima garantia d'èxit, perquè predica amb l'exemple i pot sol·licitar a altres allò que ell ja compleix.

2. En segon lloc, que, d'acord amb els precedents jurídics abans esmentats, el vostre Govern atorgui ple reconeixement legal que el valencià és català, és a dir: una norma que tanqui definitivament qualsevol intent de secessionisme lingüístic (intent que només pot beneficiar els sectors polítics més reaccionaris) i deixi clar que el nom general de la llengua és *català* i que quan s'utilitza el nom *valencià*, recollit en l'Estatut d'Autonomia valencià, s'està fent referència a una varietat de la llengua catalana.

*Òmnium Cultural
Obra Cultural Balear
Acció Cultural del País Valencià*